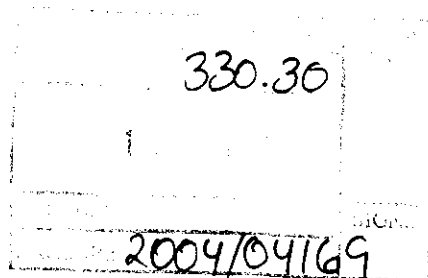

Barne- og familiedepartementet
Pb 8036 Dep
0030 Oslo

-242

Høringsnotat om ny barnehagelov

Fylkesmannen i Telemark viser til brev av 09.11.04 om høringsnotat til ny barnehagelov.

Generelt mener fylkesmannen at nytt lovutkast fremstår som mer ryddig og brukervennlig enn dagens lov. Vi velger å gi kommentarer til en del av bestemmelsene innenfor hvert kapittel.

Kap. I Barnehagens formål og innhold

Departementet har i sitt forslag videreført dagens bestemmelser i formålsparagrafen. Innholdsbestemmelsen foreslås utvidet, og departementet har her tatt med en del av arbeidsgruppas innspill til både formål og innhold.

Fylkesmannen har med interesse lest innspillet fra kvalitetsgruppa når det gjelder formål og innhold i ny barnehagelov. Gruppa har foretatt en grundig drøfting av dagens bestemmelser, og mener at det etter 30 år er behov for å foreta visse endringer. Gruppa kommer også med godt begrunnede forslag til formulering både når det gjelder formål og innhold.

Fylkesmannen mener at kvalitetsgruppa har satt fokus på vesentlige sider ved barnehagens samfunnsmandat, oppdrag og innhold, og barnehagens betydning for barn og foreldre.

Fylkesmannen støtter primært kvalitetsgruppas forslag til formulering for formål og innhold.

Dersom departementet velger å ikke endre sitt forslag, bør likevel noen av formuleringene vurderes på nytt. Det gjelder bl.a. § 1 andre ledd, der det heter at *barnehagen skal hjelpe til med å gi barna en oppdragelse i samsvar med kristne grunnverdier*. Dette kan oppfattes som en motsetning til § 2 tredje ledd, der det heter at omsorg, oppdragelse og læring i barnehagen skal fremme menneskelig likeverd, likestilling, *åndsfrihet*, toleranse og forståelse for bærekraftig utvikling.

Det er viktig at det er sammenheng mellom formål og innhold, derfor mener fylkesmannen at formuleringen i § 1 andre ledd bør endres til :
"Barnehagens virksomhet skal bygge på de kristne grunnverdier " .

Når det gjelder § 2 . første ledd bør det vurderes å sløyfe *tilrettelagt*, da det ligger implisitt i begrepet *pedagogisk virksomhet*.

Kap II Barn og foreldres medvirkning

Fylkesmannen støtter forslaget om at barns rett til medvirkning blir nedfelt i loven gjennom en egen paragraf. Dette presiserer barns rett til å bli møtt med respekt og anerkjennelse, og det fordrer et kompetent personale .

Når det gjelder foreldreråd og samarbeidsutvalg, bør det presiseres at foreldrerådet består av alle foreldrene. Bestemmelsen om at foreldrerådet må gi samtykke ved unntak fra maksimalgrensen for foreldrebetaling bør også tas med her.

Fylkesmannen støtter departementets forslag om å ikke videreføre de to forskriftene om foreldreråd og samarbeidsutvalg, men mener at bestemmelsene i dagens § 7 i forskriften om samarbeidsutvalg bør videreføres i ny lov. Det vil tydeliggjøre samarbeidsutvalgets ansvar i forhold til eier og tilsynsmyndighet.

Kap III Ansvar og myndighet

Kommentarer til § 6 Godkjenningssplikt

Fylkesmannen støtter departementets forslag om innskjerping av godkjenningssplikten.

Kommentarer til § 8 Kommunens ansvar

Bestemmelsen om at kommunen har plikt til å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall barnehageplasser for barn under opplæringspliktig alder videreføres.

Fylkesmannen regner med at denne plikt-bestemmelsen får en tilføyelse med korresponderende lovfestet rett til barnehageplass så snart full behovsdekning er nådd, slik barnehageavtalen legger opp til.

Når det gjelder kommunens oppgaver i fht administrasjon av kontantstøtten, mener fylkesmannen at dette ikke hører inn under barnehageloven. Det er egen lov om kontantstøtte og nødvendige regler for administrasjon av ordningen bør hjemles der.

Kommentarer til § 9 Fylkesmannens ansvar

Departementet foreslår en videreføring av fylkesmannens veiledningsansvar og klagekompetanse.

Når det gjelder fylkesmannens tilsynskompetanse foreslår departementet en endring ved at fylkesmannens kompetanse til å føre tilsyn med den enkelte barnehage oppheves, og at fylkesmannen i stedet gis kompetanse til å føre tilsyn med at kommunen utfører de oppgaver den som barnehagemyndighet er pålagt etter barnehageloven, dvs forvaltningstilsyn.

Fylkesmannen vil støtte denne endringen. Det vil bidra til å tydeliggjøre kommunens rolle som barnehagemyndighet , og likestille barnehagesektoren med andre sektorer i kommunen der fylkesmannen fører tilsyn, som barnevern, utdanning og sosialsektor.

Departementet mener at valg av tilsynsmetode ikke bør lovfestes, og at tilsynet bør være dialogbasert og støttende. Fylkesmannen støtter dette.

Etter barnehageloven er det ikke krav om internkontroll for kommunens myndighetsutøvelse, og departementet har etter en helhetsvurdering kommet til at ordningene med egenkontroll, jf kommuneloven §§ 23 og 77, bør være tilstrekkelig når det gjelder oppgaver etter barnehageloven.

Dersom det ikke innføres en slik internkontrollbestemmelse i barnehageloven, bør barnehageloven inneholde en henvisning til de aktuelle bestemmelsene i kommuneloven.

Kap IV Barnehagemyndighetens generelle oppgaver mv

Kommentarer til § 10 Godkjenning

Departementet foreslår at den frie etableringsretten videreføres. Fylkesmannen mener at kommunene som barnehagemyndighet bør ha større mulighet til å styre etableringen av nye barnehager enn lovforslaget legger opp til. Utbyggingen i de fleste kommuner er nå i slutfasen, og flere kommuner har uttalt at de ikke vil planlegge flere kommunale barnehager i frykt for å sitte med overkapasitet dersom private utbyggere vil etablere seg. I en rekke mindre kommuner vil det heller ikke være barngrunnlag for flere barnehager, og etablering av nye vil kunne føre til nedlegging av eksisterende tiltak.

Når det gjelder kvalitet i barnehagen er barnehagens fysiske rammer inne og ute av stor betydning. I lovforslaget legges det opp til at kommunen som godkjenningsmyndighet skal vurdere barnehagens egnethet i forhold til formål og innhold. Dette vil kreve at den enkelte kommune må operasjonalisere bestemmelsene i formål og innhold og lage sin egen kommunale standard som grunnlag for godkjenning.

Det skjer store endringer i mange kommuners organisering. Som følge av dette forsvinner fagstillinger, også på barnehageområdet. Fylkesmannen mener derfor at det er viktig å beholde en nasjonal standard som sikrer visse minimumskrav, som f. eks dagens veiledende norm for leke – og oppholdsareal pr barn. Uten noen form for nasjonale standarder vil det også kunne bli store forskjeller i kvaliteten på barnehagene fra kommune til kommune, særlig med tanke på kommunenes pressede økonomi. Se for øvrig fylkesmannens merknader til kap V.

Til de øvrige bestemmelsene i kap – ingen kommentarer.

Kap V Personalet

Departementet slår i høringsnotatet fast at personalet er barnehagens viktigste ressurs. Etter dagens lov er det et krav at både styrer og pedagogisk leder skal ha utdanning som førskolelærer.

I høringsnotatet legger departementet fram ulike alternativer når det gjelder kompetansekrav til styrer og øvrig personale. To av forslagene har ingen krav om pedagogisk kompetanse i det hele tatt. Fylkesmannen er overrasket over at departementet kan fremme forslag der en ser helt bort fra førskolelærerutdanningen, som er den eneste utdanningen i Norge som er spesielt innrettet på pedagogisk arbeid i barnehage.

Forskning og kvalitetsatsingen "Den gode Barnehage" understreker at personalets holdninger, kunnskap og kompetanse er den viktigste forutsetningen for god kvalitet i barnehagen.

Kvalitetsgruppa viser til kompetanseberetningen for Norge (UFD), som forklarer kompetanse som evnen til å møte komplekse utfordringer. Kompetanse er kunnskap kombinert med evne og vilje til handling. Evne og vilje til handling kan ikke lovreguleres, men krav til formell kompetanse er et vesentlig element i nasjonal styring av en sektor. Gruppa peker også på at i et kunnskapssamfunn, der flere og flere har

utdanning ut over videregående skole, er det viktig at barnehagen rustes opp til å møte nye krav og utfordringer.

I Norge er bare en tredjedel av de ansatte i barnehagen pedagoger. I de andre nordiske landene er pedagogandelen i barnehagene mye høyere, og OECD peker i sin rapport på at pedagogtetttheten i Norge er mye lavere enn andre land det er naturlig å sammenligne seg med.

Flere kommuner i vårt fylke har valgt å øke pedagogandelen i barnehagene ut over minstenormen, og mener at det har stor betydning når det gjelder å utvikle barnehagen som et pedagogisk tilbud.

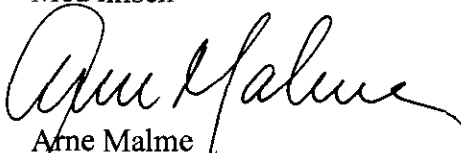
Fylkesmannen mener at det bør være et mål å øke andelen pedagoger i barnehagene. Det vil være et av de viktigste tiltakene for å opprettholde og utvikle kvaliteten i barnehagene.

Med bakgrunn i ovennevnte støtter fylkesmannen:

- alternativ B når det gjelder ledelse
- alternativ B når det gjelder barnehagens øvrige personale.

Fylkesmannen mener også at det i ny lov må stilles krav til barnehagefaglig kompetanse i kommunens administrasjon på lik linje med opplæringsloven som stiller krav om skolefaglig kompetanse på administrativt nivå i kommunene.

Med hilsen

Arne Malme
kst. fylkesmann

Torill Eskeland Hanto
utdanningsdirektør